

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum parium proposita promovere, in quibusdam probamus libenter. Ad affalatos catholicos tñrekeinek elmözdítäsára „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük. XIII. Leó pápa Zsigy Nándor grófhoz

Előfizetési árak:

Egészévre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona.

Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton.

Szerkesztőség: Jókai-uca 10.

Kiadóhivatal: DEBRECZENYI GYULA KÖNYVNYOMDÁJA (iskola-utca 4. sz.)

A néppárt kudarcza.

Tetszett volna hallani azt az örömjongást, a melybe a liberális lapok, kezdve a pesti nagy zsidólapoktól, le az utolsó vidéki lapocskáig, kitértek arra, hogy a néppártot Erdélyben nagy kudarcz érte. Ó! én meg vagyok győződve, hogy akárhány zsidógyerek ott fűnn az ország szívében, Budapesten, de még a vidéken is összeverte a bokáját, volt akárhány, a ki a tükörbe nézett, hogy gyönyörködjek a maga nevére fakadt ábrázatjában, hiszen ebben a savanyu világban ugy is ritkán van alkalmuk az embereknek magukat kedvük szerint kimosolyogni. Hányszor dübögtek, hányszor csikorgatták a fogukat, mikor a néppárti zászló diadalmas lobogásáról hallottak, szívükre vették a Szilágyi Dezső keserves vallomását, hogy az országban ma csak két párt van: kormánypárt és néppárt. Utóvégre még a liberális újságíróknak is el kell ismeriök, hogy a nagy Dezső nem tökkel ütött legény, egy-két gyűszűnyivel több szorult a felső emeletjébe, mint akárhány liberális újságíróknak és a nagy Dezső ellenkezöt hirdet, mint a mit ők napnap után elhinni és elhitetni szeretnének, hogy t. i. a néppártnak nincs gyökere a magyar nép szívében. Van bizony! De hát akármenyire van is, az mégis csak megtörtént a mult vasárnap, hogy a néppárt apostolai Csik-

Tusnádon beszéltek volna, ha hallgatójuk lett volna, Csik-Szent-Mártonban meg ugy abczugolták őket, hogy szóhoz sem tudtak jutni. Megírta mindezt ékesen a Politikai Értesítő című liberális és zsidó könyvomas lap és két nap mulva az egész magyar liberális világnak meghozták a kellemes hirt, hangozék a Kárpátoktól Adriáig, hogy a néppárt kudarczot vallott.

Tudjuk nagyon jól, hogy annak a bizonyos kudarcznak a hírének csak eddig és csak így mondják el liberális lapársaink, tudjuk, hogy a dolog tulajdonképeni okával nem fognak foglalkozni, ez nem tartozván az ő céljaik közé, mert ők a néppártot csak szidni, annak csak állítólagos kudarczait szokták elmondani (a liberális igazság zászlajára csak ez van felírva), a mi a valóságot, az igazságot illeti, ahhoz nekik nem volt, nincs és nem is lesz közük soha.

Elmondjuk mi az igazságot.

Igaz, hogy a néppárt szónokait a mult vasárnapra hirdetett népgyűlésen Csik-Tusnádon senki sem hallgatta. Ennek azonban nem a szónokok, nem is a székely nép, hanem Bartalis főszolgabíró volt az oka. Ez a Bánffy-huszár először is nem engedélyezte a gyűlés megtartását, azt adván okul, hogy a nép felzúgatva megy az Isten házába (nézze meg az ember a kis hamisát, ki hitte volna, hogy ily nagyon a lelkén fekszik a nép buzgósa). Mikor aztán a minister rá-

parancsolt, hogy a gyűlést köteles engedélyezni, azt izentette házról-házra, hogy délután lesz. Persze, hogy hiába várták aztán a szónokok délelött fél kilenczkor hallgatóikat, mikor a főbíró urnak lóditani tetszett.

Az egyik kudarcznak ezért örülhetnek a liberális újságírók. De nem sokáig, mert a jövő vasárnapra újra összehitták a népgyűlést Tusnádra, s akkor bizonyára jobban fog sikerülni, mintha a főbíró ur az elsöt békességesen engedélyezi.

A másik kudarczot Csik-Szent-Mártonban Györffy Gyula képviselő inszenizirta. Bepálinkázott egy csomó suhanczot s azok addig ordítottak, míg a gyűlés szónokai ott voltak. Ennek is örülhetnek a liberális újságírók. Válgék egészségükre.

Hanem ezeknek az alapján igen szép következtetéseket vonhatunk le mi. Mégis csak hatalmas és erős lehet az a néppárt, ha ennyire erőlködnek ellene. Verebekre nem szoktak ágyuval lödözni, ha teszi valaki, bolondul teszi. A pesti és vidéki liberális lapok pedig rendszeren az öreg ágyukkal szoktak előrukkolni. Mégis csak nagy veszedelmet érezhetnek, ha ennyire oda vannak a félelemtől.

De hát csak csinálják. Csak szidják, csak rágalmaznak a néppártot, a keresztények megalkuvást nem tűröt pártját. Így fogunk mi keresztények összetömörülni. Így fogjuk megismerni, ki a ba-

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZÁJA.

A mama hazajön.

(Rajz.)

A pirosképu, kékruhás Erzsike kis mopszlijával játszott a szőnyegen, s gömbölyü, kövér kezecskéivel megránczigálta a bohókás játszótárs sima füleit. A fürge mopszli nagyokat ugrott, elébe fektött s hizelegve hempergett a kaczagó kis baba előtt, azután jókedvében prüsszögött, felugrott a nyakába s összekuszálta gömbölyü arczára hulló selyemfürtjeit.

Dadája mellette ült. Ma nagyon szomorú volt. Koczkás kendőjét öreg, ráncos képére huzta, s lassu, elfojtott hangon sirdogált.

A kicsike tágranyilt, sugárzó szemekkel, kedves-együgyűséggel bámulta öreg dadáját, mit csinál. Csepp szájauskáját nyitva felejté, még az ugrándozó mopszlirol is megfeledkezett. Fájdalmas ének töredezett hangjai szálltak be az ablakon.

A kicsike szepgeve huzta össze piros ajkát, azután félénken megszólította az öregot:

— Ki verte meg a dadát?

— Senki se vert meg, aranyos csibém.

— Ha a dada sir, én is sírok.

Az öreg anyóka megdöbbsent. Hirtelen

megtörülte szemeit, ölébe kapta a kisleányt s vén barázdás képére mosolyt erőszakolt.

— Nézze csak, kis madaram, nem sírok ám, hanem nevétek. Nevéssen maga is, kis tubám.

A leánya puha, süppedő karjával átfogta dadája nyakát; kedves, gyermekes mosolygás futott át üle ajkain, azután a mopszlijához szaladt s édes hangjával megint föl kaczagott.

A csengő gyermeknevetésbe beleolvadt a kívülről hullámzó szomorú énekből egy-egy elhaló akkord, olyan kesergően, olyan szomoruan, hogy az öreg anyóka szíve csaknem meghasadt.

A kicsinek eszébe jutott valami. Fölugrott s a szótalan dadához sietett.

— Dada meséljen valamit.

— Majd holnap, piezikém.

— Ha nem mesél, hívja be mamát.

— Behívom, kis csibém.

— Hívja be, éhes vagyok.

Sietve tipeg az öreg asszony a szekrényhez, kivess egy marék süteményt.

— Itt van, aranyos tubiczám, csak egyék.

— Mama csinálta a süteményt?

— Az, csak egyék.

— Ha megettém, még többet csinál?

— Még többet, angyalom.

Erzsike két kézzel tömte szájába a czukros édességeket. A ravasz mopszli is szeretett volna habzsolni belőle, két lábra állt s ugy ked-

veskedett, hogy neki is dobjon egy esipetnyi falatot. Adott is szegénykének: éhes az is, hát egyék.

Odakint a négyszögletes szük udvaron, virágos koporsó mellett állnak a feketeruhás, komorarczu emberek. Ott van Erzsike édes papája is. Most nem olyan vig, mint máskor, ha Erzsike keje karjába csimpszkedett. Egy hangot se szól, hanem lehajtja fejét s olyan keservesen sir, mint a kis gyermek.

Ha Erzsike látná, el se tudná gondolni, ki verte meg a jó apikát. Hátha még az édes mamácska is ott volna mellette, az csodálkozna ám, hogy apika sir. Hanem az édesmama most nem megy ki az udvarra. Erzsikéjének süteményt csinál. Pedig ha kimenne bizonyosan hozna be azokból a szép virágkoszorúból egyet Erzsikének, egyet a dadának, talán még a mopszlinak is...

Mire a szomorú ének utolsó akkordja is elhal, fölemelik a virágos koporsót, felteszik a csillogó, aranyos kocsi s a viszik lassan, ünnepélyesen. Ha azt a szép kocsi látná Erzsike, de megcsodálná rajta azokat az aranyos czifraszárnyu angyalokat, a melyekről a jó dada olyan sokat mesélt.

Hanem Erzsike nem látta az aranyos kocsit, a szép angyalokat. Még azt sem látta, a mint az édes apikát megfogták az emberek, hogy el ne essék az utca közepén. Odabent

Mai lapunk 4 oldal.

rátunk és ki az ellenségünk. A vas is annál keményebb és tüzeesebb, minél erősebben, minél tovább verik. Szükségünk van nekünk vaskeménységű, szilárd lelkű és lelkesedéstől lángoló keresztényekre. Az idők szelleme így is, úgy is magával hozza, hogy az emberiség két részre szakad, keresztényekre és a kereszténység ellenségeire. Így van ez a külföldön mindenütt, Franciaországban ép úgy, mint Angliában, Németországban és Ausztriában. Így erősödik a mi, a keresztények pártja, és így fognak szint vallani azok, a kik a kereszténységnek gyűlöli, a kik csak színből, névleg, de nem hitbeli meggyőződésből keresztények. Az igazságnak nagy és hódító ereje van.

ÜJDONSÁGOK.

— **A kath. ifjúság ünnepe.** A budapesti „Szent Imre Önképző Egylet“, a katolikus egyetemi ifjúságnak eme egyre élénkebb egyesülete november hó 4-én nagyszabású ünnepre készül: valóra váltja a Szent Imre hófehér zászlajának ideálját, — s zászlószenteléssel ünnepli a magyar kereszténység kilencszázados évfordulóját. A zászlószentelést az egyetemi templomban Vaszary Kolozs hercegprímás gyengékedése folytán Csáska György kalocsai érsek fogja végezni. A zászlóanyai tisztséget Mailáth György néhai országbíró özvegye, az erdélyi püspök édes anyja vállalta el, ki azonban előhaladott kora miatt a személyes jelenlétről lemondott s legidősebb fiának Mailáth György grófnak neje, Zichy Nándor gróf leánya fogja helyettesíteni. A zászlószentelést nyomban követő disztyulést a katolikus kör disztormében Fürös Béla egyesületi elnök beszéde fogja megnyitni, utána a budapesti növendékpapság kitűnő ének-kara előadja az „Égből szállott virág“ kezdetű régi magyar éneket szt. Imtéről. Az ünnepély fénypontja Apponyi Albert gróf beszéde lesz, mely elé mind az egyesület tagjai, mind a magasabb katolikus körök feszült érdeklődéssel néznek. Majd Antalfy Mihály jogszigorló fogja elszavalni ünnepi ódját, s aztán Glattfelder

játszott, enyelgett a mopszlivai. Kedves csengő kacagása kihangzott az udvarra is. A barázdas-képtű vén dada nem is hallja az előtte játszó gyermek édes kacaját, hanem az a gyászos ének siralmas szava zsong most is a füleiben. Erzi, hogy panaszos szava lelkébe is befurakodik s mintha csak éles karmai volnának, úgy tépi, marcangolja a szive közepét. Talán le is szédült volna a székről, talán össze is törte volna a szivét az a mélységes fájdalom, ha utat nem nyit neki a földökli sírás.

Erzsike mikor megmuta játékát, megszólította a széken gubbaszkodó dadát.

- Dada hívja be az édesmamát.
- A mama nincs itthon, piezikém.
- Ugy-e haza jön?
- De haza ám, csak játszó kis bulnomsom.

Este lett. A jó dada ágyas-kájába fektette. Erzsikét, mesélt is neki a szép angyalokról s mikor elvégezte a mesét, megmutatta neki, hogyan tette össze kis kacsóit. A kis leányka össze is tette s utána is mondta, a mit a dadája imádkozott.

Már az álommal küzködött, hosszú szempillái leragadtak, mégis szntogva kérdezgette a dadát:

- Ugy-e a mama hazajön?

Aztán elaludt. Szükséges álmai lehettek. Ajjai mosolyra nyitlak s gyakran kiterjeszté parányi karjait; talán látta az aranyösszárnyu

Gyula dr. a központi papnevelő intézet tanulmányi felügyelője, mint a Szent Imre Önképző Egylet tiszteletbeli elnöke fogja a disztyulést beszéddel vezényli. Utána pedig fényes bankett lesz a Vigadóban. Az impozánsnak ígérkező ünnepségre hivatalos az egész püspöki kar s a kath. közélet egyházi és világi összes notabilitásai a vidéki jogakadémiaik ifjúsága, — kik valamennyien érthető érdeklődéssel készülnek részt venni a katolikus egyetemi polgárság fényes ünnepén.

— **A szent év utolsó zárandoklata** folyó évi december hó 9-én indul Magyarországból a katolikus klerus egyik kiváló tagjának vézerlete alatt. Ezen zárandoklat két csoportra oszlik. Az első csoport csakis Rómáig megy s ugyanott öt napot töltve, december hó 20-án Velenczén (két nap) Fiumén át térnek vissza Budapestre. Azok ellenben, kik Egyiptomot és Szentföldet is felkeresik, Rómába elnyervén a Szentatya áldását, december 16-án Anconában a „Nilo“ transatlantikus gyorshajóra szállnak s december 21-én Jaffán át érkeznek Jeruzsálembe. Karácsony szent estéjét Betlehémbe a „Jászoly-templom“ zárdájában töltik s miután ellátogattak Jerikóig, Holttengerig s a Jordán vidékére, január közepén Portó-Said, Ismailia, Kairó, Alexandria, Brindisi, Velenczén át térnek haza. Az utazást Propper N. János igazgató „Keleti Utazási Vállalata“ rendezti.

— **Esküdtzéki tárgyalások.** A november hó 13., 14. és 15-én tartandó esküdtzéki ülészekon a következő bűnügyeket tárgyalja az esküdtzések: 13-án: Szabó Antal és Kiss Julia rablás büntette miatt, 14-én: Schmutk József bieskei erdőkerülő szándékos emberölés büntette miatt, 15-én: Tüdő József kálozi lakos halált okozó súlyos testi sértés büntette miatt.

— **Pályázók ügynöki állásra.** A városi fogyasztási adóbizottmány f. hó 18-án Nemsits Gyula pénzügyi tanácsos elnökelete alatt ülést tartott. Ez alkalommal a páuzügyi tanácsos bejelentette, hogy a felhalmozott munkaanyag miatt a fogyasztási adóhivatalnál még két ügynök alkalmazása válik szükségessé. Tekintettel arra, hogy az ebből származó költségdöbbletet az állam megtéríti a városnak, a bizottmány a két új ügynök alkalmazását a városi tanácsnál javaslatba hozta, s a javaslatot a tanács magáévá

angyalokat, talán meg is fogták kis kezét, megmutatták neki a mamát, a ki úgy reptült hozzá nagyon messziről, aztán ágyacs-kájára fölé hajolt, átvilete s meg is esőkölte mosolygós ajkait.

Szomorú, hallgatag lett a ház, mint a temető, csak Erzsike nem busult, minden nap várta a mamát. Kata néni, az öreg hűséges dajkát mintha kieserített volna, annyira megváltozott; görnyedt alakja még jobban összezsugorodott. Valamikor gazdája atyauránál, nemzeti Kapronczay kasznár úrnál nevelkedett s a nemzeti ur fiát ő is dajkálhatta; odanőtt régtől fogva a családhoz, osztottott annak minden bujában, minden örömében, azért most is nemes szívének egyszerűségével vigasztalta megszomorodott gazdáját, hogy hiába való busulással ne pusztítsa erejét.

— Tensuram, az Isten áldja meg, ne busuljon annyit, megárt a teméredk busulás.

— Meg bizony. Kata talán a szívem is leszakad.

— Ugyan, tensuram, ne háborogjon. Elvette a feleségem Ursten, nyugodjék immár békességben az én jószágom asszonyom. Mire való a nagy busulás? Itt van a kis szentem, Orsikém. Szakasztott édesanyja. Örvendezzen benne tensuram. Istenem, édes Istenem, ha most látná a szegény kis árvát a boldogult nemzeti ur, ezt

tette. Pályázat ugyan ezen alkalomra még nem hirdettetett, máris sok pályázót akadt. Eddig benyújtották pályázati kérvényüket: Hladik Nándor, Kuczka János, Ring Ferencz, Fűzi Vilmos, Schröck Antal, Frösch János, Haviák Ignác és Szakál Ferencz.

— **A vidéki színészet rendezése.** Gróf Festetics Andor a vidéki színészet országos felügyelője tervezetet készített a vidéki színészet rendezéséről. A tervezet szerint négy vidéki városban, Kolozsvárott, Aradon, Kassán és Pozsonyban állandósítanak a színészetet, két vagy több város összehozásánál 18 színkerületet szerveznek, ezenfelül 5 szintársulat kapna engedélyt azokra a területekre, amelyek nincsenek állandó színkerületre beosztva. Eszerint tehát 27 magyar szintársulat tartana előadásokat a fővároson kívül, az országban. A szintársulatok számát azután a szükséghez képest szaporítani is lehetne. A tervezetet valószínűleg már a jövő esztendőben végrehajják.

— **Halálozás.** Szenyovszky Lászlóné szül: Csöppentzky Julianna, helybeli lakosnő ma reggel 4 órakor hosszas szenvedés után 41 éves korában elhunyt. A boldogultnak hült teteméit f. hó 20-án helyezik nyugalomra a Kossuth-utcai gyászházba.

— **Az iparosok figyelmébe.** Felhívjuk iparosaink figyelmébe az alább közölt hirdetésre: Fejérmegye központi főszolgabírája és Székesfejérvár szab. kir. város rendőrfőkapitánya mint I. foku iparhatóságok részére az iparhatósági megbizottak az 1884. XVII. t.-cz. 172. §-a alapján évenként újból választandók. Ezen változáshoz a kereskedők és iparosok névlajstromai a kereskedelemügyi m. kir. nagyméltóságú miniszter urnak 52211/85. számú közzététele értelmében összeállítván, — a választásra és megválasztásra jogosultak névjegyzékét feltüntető ezen kétrendbeli lajstrom folyó évi november hó 1-től 8-ig bezárólag a városház nagytermében a hivatalos órák alatt közszemlére kitéve betekintethetők. Felhivatnak az érdekeltek, hogy ezen névlajstromok ellen netáni felszólamlásikat folyó évi november hó 10-ig aláírott főkapitány mint I. foku iparhatóság hivatalában betherjesztieni el ne mulasszák, mivel ezen névlajstromok alapján fognak az iparhatósági megbizottak a jövő 1901-ik évre megválasztatni. Székesfejérvár, 1900. évi október 18-án. Récs István, rendőrfőkapitány.

a gyönyörűséges, szép okóját, tudom örülne is, meg sirna is.

Erzsike beszalad és csodálkozva nézte sugárgzó szemével az édes apikát, a mint komor arezal ment az egyik szobából a másikba, mintha keresne valakit. Mikor aztán leült, félénken melléje húzódott s karjára hajta fűrtös kis fejét.

Az édesapa egy hangot sem szólt. Talán észre se vette, hogy leánykája karjára dült. Lelke ott barangolt valahol a temetőben a sírhalmok között.

Erzsike még jobban odasimult s a kedves jó apa mintha álmából ébredt volna fel, meláza nézte leánykája beszédes szeméit, aztán megczírogatta rózsás képét, megsimogatta hullámos fűrtjeit.

- A kis leányka nekibátorodva kérdezte:
- Apikám, ugy-e mama hazajön?
- Haza, kedves leánykám, nemsokára hazajön.

— Hoz nekem süteményt?
— Hoz bizony sokat, nagyon sokat.
Erzsike örömhírrel a dadához futott. Szegény kis árva, nem látta az édes apikát, a mint lerokadt az asztalra, aztán földökölva sirra, siratta az édesmamát, kit Erzsikéje napról-napra vár, pedig nem jön haza sohasem.

Szüts József.

— **A népszámlálás.** A jövő év első napjaiban tartják meg Magyarországon a népszámlálást s azok a tényezők, akikre ennek a nagy munkának a végrehajtása lesz bízva, már serényen készülődnek, hogy fontos feladatukat minél sikeresebben oldják meg. Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter különösen nagy gonddal ügyel arra, hogy a népszámlálást az egész országban teljesen egyforma felfogás szerint egyöntetűen hajtsák végre, aminek a hiánya nagyon érezhető volt a korábbi népszámlálásoknál. A népszámlálásnak egységes végrehajtását kívánja a miniszter biztosítani azzal a rendelkezéssel, hogy a központi statisztikai hivatal az ország minden vármegyei és városi tisztviselőivel s általában mindazokkal, akiknek a népszámlálás végrehajtásában tevékeny rész jut, beszélje meg a nagy munkát minden érdemleges részletét. A ministeri kiküldött a népszámlálásnál működő közegek kioktatása végett ma reggel érkezett városunkba s a tüzlő-órtanya üléstermében a már kiosztott utasítások nyomán bő magyarázatot adott a népszámlálási munkát pontos keresztülvitelére.

— **Felülvizsgálat.** A Székesfejérvárott működő állandó egyes felülvizsgáló-bizottság ma d. e. 9 órakor a városház nagy termében Fiáth Pál báró főispán elnöklété mellett a besorozott és állományba vételük után az illető hadesapattok részéről felülvizsgálatra küldött újonczok felett felülvizsgálatot tartott. Ennek eredményeképp elbocsájtandónak nyilvánították a cs. és kir. 12. dzsídás ezredből 4, a cs. és kir. 69. gyalogezredből 10, a helybeli honvédszállásból 6, a m. kir. 2. honvéd huszárezredből 1, a m. kir. állami méntelep kötelékéből 1 újonczot. A helybeli honvéd gyalogezredből 1 további szolgálatra köteleztetett.

— **Névváltoztatás.** Fröhzeitig Ármín polgári lakos vezetéknévét belügyministeri engedéllyel „Korai“-ra változtatta.

— **Csatlakozás.** Ismeretes, hogy Fenyecsy Ferenc veszprémi főispán kérésére Hornig Károly báró veszprémi püspök és Fehér Ipoly panonhalmi főpát főpásztori körleveleikben felhívták papságukat arra, hogy a kivándorlást, a mennyire csak tehetik, akadályozzák meg. A katolikus papság e mozgalmához most Antal Gábor szuperintendens is csatlakozik, a ki körlevelet intézett híveihez, a kiket arra int, hogy híveiket óvják meg a kivándorlási ügynökök csábításaitól.

— **A magántisztviselők Országos Nyugdíj egyesülete** egy, városunkban megalakítandó helyválasztmány, illetve bizottság érdekében összejövetel megtartását tervezi, a melyre az itteni összes magántisztviselőket és kereskedelmi alkalmazottakat meg fogja hívni. — Az összejövetel helye és időpontja lapunk utján fog közzététetni — esetleg külön külön meghívók által, ha ugyanis a központi igazgatóság (Budapest, VII. ker., Kerepesi-ut 78. szám alatt) intézendő bejelentések a részvételre kellő számban idejekorán érkeznek be. Mi örömmel üdvözljük a Magántisztviselők Országos Nyugdíj egyesülete vezetőinek (Elnök: Lukács Béla v. b. t. t., orsz. képviselő, alelnökök: Kisjókai Ágoston József kir. tanácsos, orsz. képviselő és Weiss Berthold orsz. képviselő) ama komoly törekvését, hogy az ország minden nagyobb városában helyi választmányokat szándékozik létesíteni és kívánatos, hogy az érdekeltek a részvételre mielőbb és minél nagyobb számban jelentkezzenek. Az egyesület egyáltalában folyton fejlődő tevékenységet fejt ki és ennek köszön-

heti azt az általános érdeklődést, amely minden oldalról feléje irányul. Nemcsak a főváros, hanem az ország minden jelentékenyebb városa szép számmal szolgáltatja a tagokat és ennek tudható be, hogy az egyesületnek nemcsak tőkéje, hanem tartalékállapjai is jelentékenyen gyarapodnak, úgy hogy ma már az egyesület vagyona, amely egy névállomány és értékpapírosokba van befektetve, jóval felülmúlja az egy milliót. Szükségesnek tartjuk még megjegyezni, hogy az egyesületnek nemcsak minden magántisztviselő, hanem egyáltalában minden kereskedelmi alkalmazott tagja lehet.

— **A vásár forgalma.** A vasárnap és hétfői esőzések nagyon sokat ártottak vásáruknak. A forgalom, a mint az alábbi számok igazolják, nagyon gyenge volt. Felhajtatt: ló 3313, csikó 38, ökör 1033, tinó 1706, fejős tehén 1372, üsző 373, borjú 151, bika 44, bival 10, juh 642, sertés 372. Eladatott: ló 1010, ökör 309, tinó 986, fejős tehén 652, üsző 308, borjú 94, bika 44, bival 10, juh 170, sertés 245.

Régi tőkén termett 40 hektoliter iszkai hegyi bor eladó. Bővebben Széchenyi-utca 21. szám alatt.

Micsoda különbség van vallás-erkölcsi tekintetben a katolikus iskolai nevelés és a felekezeten kívüli iskolai nevelés között.

Irtá: **Vörös József** oszt.-tanító.

Mi a katolikus és mi a felekezeten kívüli iskola?

A katolikus iskola oly intézet, melyben a gyermekek megtanulják ismereni az igaz Istent, megtanulják, miképpen kell itt e földön élniük, hogy az örökkévalóságot elnyerjék; szóval megtanulják, hogy mi módon és mily eszközökkel érhetik el végcéljüket és a profán tudományokból annyit, a mennyivel itt e földön boldogulhatnak.

Hogy mi a felekezeten kívüli vagyis közös iskola, erre egy német katolikus püspök igen szépen megfelelt. Azt mondja: „A felekezeten kívüli intézetek oly helyek, melyekben mindent tanítanak, csak azt nem, ami szükséges. Oly iskolák ezek, melyekben a földi mulandó dolgok nagyon is terjedelmesen adatkak elő, de annál ritkábban ama dolgok, melyek a gyermeket Isten ismeretére és végcéljához elérésére vezetnek, mintha a gyermeknek csak teste volna, nem pedig halhatatlan lelke is, mintha Isten és örökkévalóság nem is léteznék, hanem csak a föld.”

Az iskolának nem csak az a célja, hogy csak oktasson, hanem hogy neveljen is. Kam azt mondja: „Csak nevelés által lesz az ember emberré.” Van-e ott nevelés, a hol nem az Isten és felebaráti szeretetet, hanem a realismust ültetik a gyermek szívébe? Lehet-e ott szó a nevelésről, a hol magát a nevelés és szeretet-mesterét Jézus Krisztus és tanát számízzik, egészen, vagy csak igen kevés gondot fordítanak annak a megismerésére? Pedig a felekezeten kívüli iskoláknál így áll a dolog, mert ott a vallásnak csak mellék tárgy. Báró Eötvös József azt mondja: „Az életre az embert csak szeretet nevelheti célszerűen.” Hol történik a szereteten alapuló nevelés a kath. vagy a felekezeten kívüli iskolában? Az utóbbi bizonyára nem. A katolikus iskolai nevelés a zsenge gyermeki szívet idomítja, a legnagyobb tanítónak, Jézus Krisztusnak, a megtestesült szeretet és alázatosság meszterének tanáival, hogy képessé váljék a későbbi éveiben a reá nehezdedő szenvedéseket és csapá-

sok viharát Istenbe vetett bizalommal és igazi keresztény béketűréssel elviselni. A kath. vallás szellemében nevelt gyermek nem csügged a szegénységben, nem zúgolódik a szükségben, mert tudja, hogy éppen ez az állapot teszi őt kedvesebb Isten előtt. A kath. nevelés egyaránt hat a szegényre, mint gazdagra. A szegényt megtanítja tűrni, megelégedtetni teszi; a jó módban levőt pedig arra tanítja, hogy el ne bizza magát, hanem vagyonát úgy tekintse, mint az Istentől reá bízott dolgot, melyből szükségképp felebarátjának is kell hogy juttasson annyit, amennyit nélkülözhet, hogy így ő is lelke üdvére fordíthassa vagyonának legalább egy részét. A vallásos nevelés ad a társadalomnak megbízható embereket, megmenti az államokat a bukástól. A kath. nevelés mindent Istenre vonatkoztat, oda törekszik, hogy a gyermek megtanulja és belássa, miszerint az Isten a mi végcélünk és nélküle hasonlóká leszünk az oktalan állathoz, mely szintén él, de nem tudja, hogy miért. Csak is a vallásos szemlében nevelt gyermekből lesz igaz, becsületű, szorgalmas és minden jóra és nemre buzduló honpolgár, akit mind a társadalom, mind pedig az egyház mindenkor büszkén fog magának vallani.

A felekezeten kívüli iskolai nevelés ellenben hasonlít a sivár pusztasághoz, melyre hasztalan tűzi a tudomány napja élető sugarait, terméketlen marad az lelki gyümölcsökben. Lehet, hogy az ily iskolában a tudománynak egész halmazát találjuk ugyan, de a legfontosabbat, t. i. a sziv nemesítését hiába keressük, mert a felekezeten kívüli iskolai rendszer a vallást csak megendettnek tekint. Következésképp a sziv-képzést és vallásos érzelmek ápolását elhanyagolja, számba sem veszi. A felekezeten kívüli iskolai nevelés száraz tudománnyal tölti meg a gyermek elméjét, ami mellett szívében megtűr mindent, ami abban fejlődik, ami által a gyermekből olyan ember lesz, aki soha sem lesz képes szenvedélyein uralkodni. Istennel, vallással nem törődve tengeti napjait és nem ritkán oly dolgokra vetemedik, mely magának és igen gyakran másoknak is kárára lehet. Ez szokott legtöbbször gyümölcse lenni a felekezeten kívüli iskolai nevelésnek. Ezt nem is lehet csodálni, mert hisz ily nevelés mellett a gyermek szíve olyan, mint a műveletlen számföld, ahol minden gyomnak szabad növé engedtetik. A műveletlen szívében minden hajlammal szabad növés van engedve és rendszeren a nemesebb érzelmek teljesen elnyomatnak a rosszakkal, mert tudjuk, hogy az ember mindig hajlandóbb a rosszra, mint a jóra. A felekezeten kívüli iskolai nevelés nem képes a vallásos érzelmeket ápolni, mivel O'rberg szerint a tanítónak az iskolában pótolnia kell a szülők helyét. Ha pedig ez így van, akkor a felekezeten kívüli iskola tanítójának katolikusnak, lutheránusnak, kálvinistának, unitáriusnak, zsidónak és többinek kell lennie egyszerre és egy személyben, aszerint, amint a legkülönbözőbb vallású szülők helyét az iskolában pótolja. Zimándy. Már pedig a hol vallásos nevelés nincs, ott nagyon beigazolt ama tapasztalat, melyet I. Napoleon is fennn hirdetett, hogy az államok vallástalanság és erkölcstelenség következtében buktak meg. „Fenn állhat-e a társaság vallás nélkül — mondja h. Eötvös — nem tudom, de hogy az ilyen társaság, mely a vallást nélkülözheti csak rabszolgákból állhat, teljes meggyőződés.” Ezen szavak igazsága a felekezeten kívüli iskolák vallás nélküli nevelésére nagyon is rá illik. Vagy hát nem-e a felekezeten kívüli iskolák nevelik a társadalomnak a szolgál-

lelkületi szociálistákat? Hisz ezt látjuk és minél jobban növekedik a felekezetenkívüli iskolák száma, annál több szociálista és ezekhez hasonló társadalom felforgatók lesznek. Hogy a felekezetenkívüli iskolák az államnak nincsenek hasznára, azt eléggé bizonyítja Gautsch osztrák miniszter azon tette, hogy a közös iskolák revideálását határozta el és ennek sikeres megoldása végett paedagogiai férfiakból álló bizottságot hívott egybe.

A felekezetenkívüli iskolák nevelési rendszerének eredményéről imo egy kis statisztikai adat. Poroszországban 1883-tól 1888-ig hivatalos kimutatás szerint 297 köziskolák gyermeke lett öngyilkos, és pedig 248 fiú és 49 leány. Ennek oka viszonzatlan szerelem, vagy életűnság. — Megtanulhatjuk Olasz- és Franciaország társadalmi helyzetéből is, hogy minő szellemben neveljük a jövő nemzedékét. Nem különben hazánkban is eléggé látjuk már a közös iskolai nevelés gyümölcseit. Pár évvel ezelőtt Solizburg lord a képviselőkázbán nyíltan kimondotta, hogy az erkölcsi lazulást ellen csak egy óvszer van és ez, a gyermekeknek keresztény szellemben való nevelése. Az igazi vallásos nevelés a gyermeket engedékenységre, nemes célok elérésére ösztönzi, minden nemes és szép iránt szívét fogékonyra teszi, fölbreszti benne a kötelességérzetet, a társadalom hasznos tagjává teszi. A felekezetenkívüli iskolai nevelés ezt nem képes megtenni irányelvénél fogva sem, mert hisz már előbb is mondtam, a felekezetenkívüli iskolai rendszer a vallást csak megengedi, azt csak türi, a szívkepzést elhanyagolja. Istent megismerni a szív által lehet, azért fektet oly nagy súlyt a kath. iskolai nevelési rendszer a szív képzésére; ellenben a felekezetenkívüli iskolai rendszer ezt az ész által akarja elérni, ami azonban kárba vesztett munka. Régebben, mikor még az emberek nem voltak oly okosak és felvilágosultak mint most, sokkal könnyebb volt a megélhetés, boldogok, megelégedettek, becsületesek, hazát és Istent szerették voltak, és miért? — mert vallásos szellemben neveltettek. És most mily állapotok uralkodnak? Ezt szükségtelen mondanom is és az okát is ismerjük mind. Hogy a kath. iskola nevelési rendszere céljának megfelel, ezt eléggé bizonyítja a hossza tapasztalat, de hogy a felekezetenkívüli iskolai rendszer képes lesz-e feladatának megfelelni, az nagyon bizonytalan, mert mindig igaz marad e régi közmondás: Hiába az ember iparkodása, ha nem járul hozzá az Isten áldása.

Irodalom.

— A Szent Család képes népnaptára az 1901. évre. A győr-egyházmegyei könyvnyomda e cím alatt adta jó híréről már 17 év óta ismert naptárát. Két díszes színyomatu s számos, a szöveg közé nyomott aczélmetszeti kép díszíti a kedves olvasmányokkal és hasznos tudnivalókkal gazdagon bővelkedő naptárt. A naptár igen olcsó, csak 60 fillér. Kapható minden könyvkereskedésben és Győr-egyházmegyei könyvnyomdájában, Győrött, Káptalan-domb 18. sz.

— „Jézus legsz. Szíve nagy képes népnaptára az 1901. évre.“ Ezt a czímet viseli az a csinos kivitelű, gazdag tartalmu naptár, melyet az egyházmegyei könyvnyomda Szombathelyen a napokban közreboacsátott. Egy keretbe foglalható díszes színyomatu kép azt a jelenetet tünteti fel, mikor az isteni Üdvözítő isteni Szívét boldog Alacoque Margitnak kinyilatkoztatja. A szöveg

között pedig 45 igen jól sikerült aczélmetszeti képben gyönyörködhetünk. Változatos tartalma a következő: 1. Csillagászati rész naplójegyzetekkel. 2. A felséges uralkodó ház. 3. Kor és egyházi számítás. 4. A szerkesztő üdvözlő szavai. 5. Jézus szent Szívéhez. Költemény. Irta: dr. Tóth József. 6. Jézus szentsége Szíve iránt való ajtosságáról. Irta: Tauber Tauber Sándor. 7. Róma négy főtemploma. Irta: dr. Tóth József. 8. A római katakombákról. Irta: dr. Tóth József. 9. A prágai kis Jézus tisztelete. Irta: P. Soós István, karmelita rendű házfőnök. 10. Az isteni Szív és és 13-ik Leó pápa. 11. Wilfinger József, kínai magyar hithirdető. Irta: Illés Ferencz, szombathelyi kanonok. 12. A 19-ik század nevezetesebb eseményei. Összeállította: Historikus. 13. A kath. egyház egytelmes zsinatai. Összeállította: Historicus. 14. A vak ló. Elbeszélés. Irta: Kines István. 15. A párizsi világiállításról. Irta: Peregrinus. 16. A transzáli és kínai háború. 17. Államfők az Európán kívül fekvő országokban. 18. Európa államai és fejedelmek. 19. Bélyegilleték. 20. Közjegyzői díjszabályzat. 21. Ügyvédi díjszabás. 22. Erczpenz összehasonlító táblázat. 23. Kamatszámítási táblázat. 24. Adomátár. 25. Névnapiok jegyzéke betűrendben. 26. Vársárok jegyzéke. 27. Hirdetések.

A naptár ára a lehető legmérsékeltebb. Egy példány 30 kr., azaz 60 fillér! Kapható minden könyvkereskedésben és az egyházmegyei nyomdában Szombathelyen. Megvételre és terjesztésre legmelegebben ajánlatjuk olvasóinknak ezt a szép és díszes tartalmu naptárt!

KÖZGAZDASÁG.

Piaci árak:

Buza	13.80—14.20 kor.
Rozs	12.80—13.40 "
Árpa	11.60—13. — "
Zab	10.80—11.20 "
Tengeri	9. — — "

— A perje legjobb irtási módja. Rosszul előkészített és tápanyagszegény földeken kultúr-növényeinket elnyomják a gyomok s ezek közül különösen a perje. Sok bajt okoz ez azután a gazdának, mert nem tud tőle megszabadulni. A következőkben egy olyan irtási módot ajánlunk, amely célra vezet. A földet 3 legfeljebb 4 hüvelykre kell megszántani s jól megfogasolni, hogy ezáltal a föld porhanyóvá tévessék s már a fogás is összeszedjen valani perjét, a mit aztán meggyújtunk s hamvát a földön szétszórjuk, miután azonban a fogasborona nem a legtökéletesebben végzi ezen funkcióját, tanácsos leend mihelyt a föld porhanyó s megfelelő apró hantu, neki menni az amerikai lógereblyékkel, melyek meglehetősen rendszeren gyűjtik össze a perjét szép rendekbe. Ha 2—3-szor ismételjük e műveletet, földünk meglehetősen megtisztul e kellemetlen s káros gaztól és néhány év alatt perjementes talajjal dicsekedhetünk. A perjének azon apró részecskéit pedig, a melyet a legstürőbb gereblye se tudott összeszedni, a tarlóra hajtott sertésekkel pusztíttatjuk el. Megjegyezzük végül, hogy ott a hol a föld jól van művelve, a hol a trágyatelep kezelésére gondot fordítanak s a hol a műtrágyák is alkalmaztatnak, ott a vetett növényzet mindig sokkal erőteljesebben fejlődik, semhogy a perje elnyomni képes legyen.

Felölös szerkesztő: Chay Antal.

HIRDETÉSEK

felvétetnek

kiadóhivatalunkban

jutányos áron

(Iskola-utca 4. sz.)

Nyomatott Debreczeni Gyula könyvnyomdájában Székesfehérvárott, Iskola-u. 4. sz.

LASITS ERZSI
női divatárú-tüzlete
Székesfejérvár, Szt.-Imre-utca
(Ferenccz-rendiek épülete.)

T. cz.

Van szerencsém a n. é. hölgyközönség becses tudomására hozni, hogy a legelegánsabb és legújabb divatu őszi és téli kalapjaim megérkeztek és üzletemben nagy választékban találhatók.

Felhívom a n. é. hölgyközönség becses figyelmét, hogy üzletemet 1901. február 1-én át fogom adni.

Mivelhogy raktáromat ép. oly dusan berendeztem, mint azelőtt, ennél fogva **vagynok** bátor szives tudomásukra hozni, hogy üzletem átadása és kisebbitése végett a **legezolidabb árakat fogom szabni.**

A n. é. hölgyközönség becses pártfogását és minél számosabb látogatást kérve, vagyok

kiváló tisztelettel
Lasits Erzsi.

Építésszek, építőmesterek és háztulajdonosok figyelmébe ajánlja gyártmányát az

ELSŐ MAGYAR

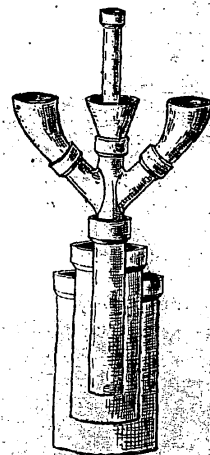
„SCAGLIOL“ **építőlemez-gyár**
TATA-TÓVÁROS.

A szabadalmazott építőlemez, nyaralók, lakóházak, amerikai jégvermek, gazdasági és gyári épületeknél vagy ezek átalakításánál kiválóan alkalmas.

Tűz és fagymentes, teljesen száraz mennyezetek, boltozatok, kerítésfalak, válaszfalak, kémény- és szellőztető csövekhez alkalmas, gomba, fereg- és salétrom mentes anyag.

Új, gyors és a legolcsóbb építkezési rendszer. Magyarozó fűzetek és egyes anyagok árai díjtalanul küldetnek.

Beton és Cementáru-gyár.

Szabadalmazott (Zissler rendszer) sodrony-szövetbetéti betoncsövek, könyvek, tölsér és elágazások bármily átmérővek, továbbá lábazati-kövek, lépcsők, kéményfedkövek és cement burkoló lapok állandóan raktáron vannak. — Instálló jászolokat, etető és itató vályukat jutányos áron készíttetnek.

SZVOBODA
GYULA

Építősz.
TATA-TÓVÁROS.